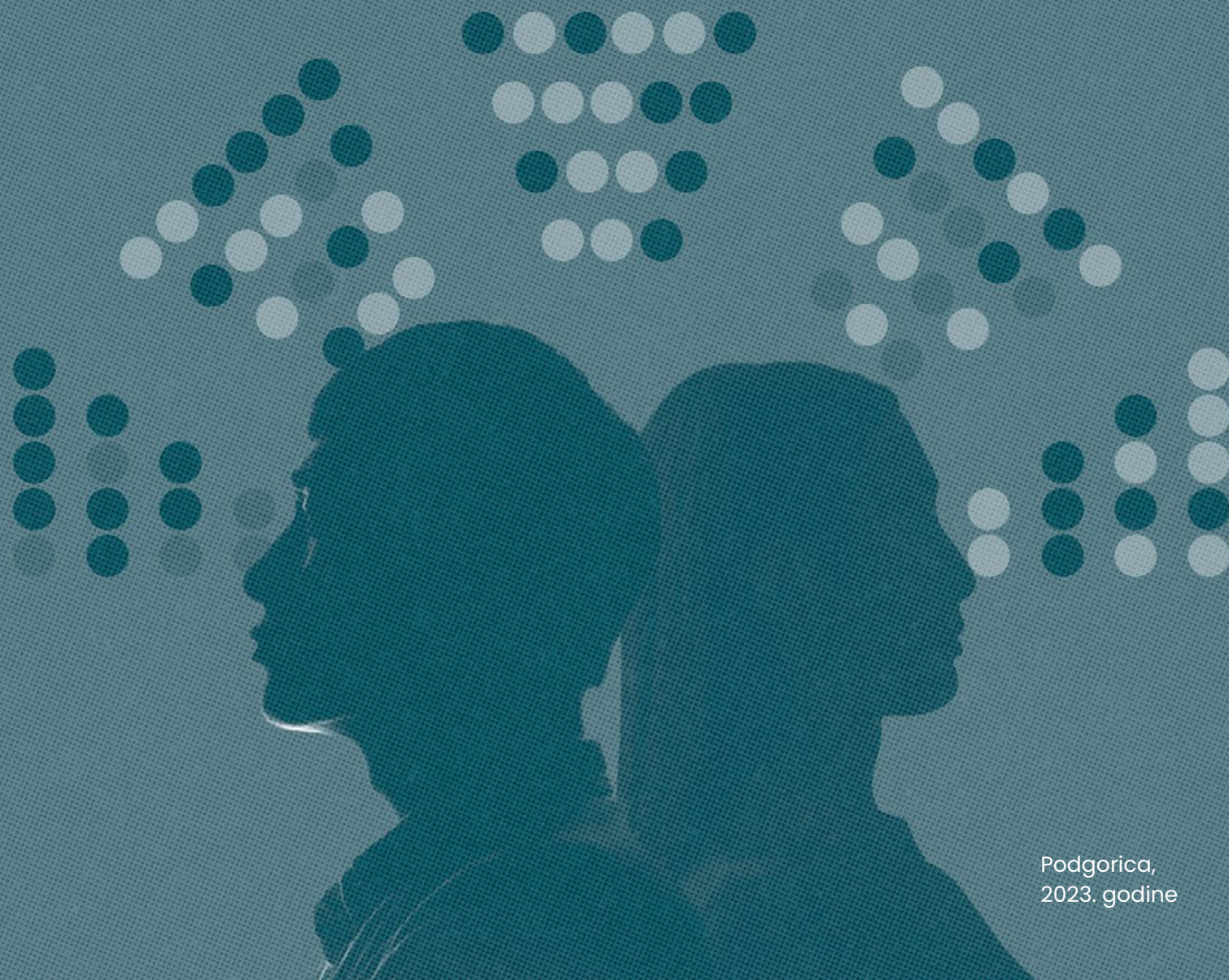

Koga Crna Gora bira?

– rodna, starosna, geografska i profesionalna
struktura izbornih listi na vanrednim
parlamentarnim izborima 2023. godine –

Koga Crna Gora bira?

- rodna, starosna, geografska i profesionalna struktura izbornih listi na vanrednim parlamentarnim izborima 2023. godine -

Izdavač:

Centar za građansko obrazovanje (CGO)

Urednica:

Daliborka Uljarević

Autorka:

Milijana Radulović

Saradnik:

Damir Suljević

Dizajn i produkcija:

Centar za građansko obrazovanje (CGO)

ISBN 978-9940-44-053-4

COBISS.CG-ID 26397956

Publikacija "KOGA CRNA GORA BIRA? - rodna, starosna, geografska i profesionalna struktura izbornih listi na vanrednim parlamentarnim izborima 2023. godine", izrađena je uz podršku Core grant regionalnog projekta SMART Balkan – Civilno društvo za povezan Zapadni Balkan, koji sprovodi Centar za promociju civilnog društva (CPCD), Centar za istraživanja i javne politike (CRPM) i Institut za demokratiju i medijaciju (IDM) a finansijski podržava Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Norveške.

Sadržaj publikacije je isključiva odgovornost Centra za građansko obrazovanje (CGO) i ne odražava nužno stavove CPCD, CRPM, IDM i Ministarstva vanjskih poslova Kraljevine Norveške.

Koga Crna Gora bira?

- rodna, starosna, geografska i profesionalna
struktura izbornih listi na vanrednim
parlamentarnim izborima 2023. godine -

Podgorica, 2023.

Sadržaj

Uvod	5	8. Pokret za promjene - PRVO CRNA GORA - Nebojša Medojević - Reforme za spas zemlje	20
Opšta analiza izbornih lista	6	9. DA. MI MOŽEMO ZA GRAĐANSKU CRNU GORU!	21
Detaljan presjek po izbornim listama	12	10. ZAJEDNO! Za budućnost koja ti pripada - Danijel Živković (DPS, SD, DUA, LP)	22
1. Jasno je! - Bošnjačka stranka - mr Ervin Ibrahimović	13	11. EVROPA SAD - MILOJKO SPAJIĆ	23
2. HGI - Na pravoj strani svijeta	14	12. SDP - ZA NAŠU KUĆU	24
3. PRAVDA ZA SVE! - dr VLADIMIR LEPOSAVIĆ	15	13. ALEKSA I DRITAN - HRABRO se broji!	25
4. SNP - DEMOS - ZA TEBE.	16	14. ZA BUDUĆNOST CRNE GORE (Nova srpska demokratija, Demokratska narodna partija Crne Gore, Radnička partija)	26
5. NARODNA KOALICIJA - SLOŽNO I TAČKA. (Dejan Vukšić - Demohrišćanski pokret; Marko Milačić - Prava Crna Gora; Vladislav Dajković - Slobodna Crna Gora; Dragica Perović - Demokratska srpska stranka; dr Novica Stanić - Pokret za Pljevlja)	17	15. Albanski forum - Nik Gjelošhaj "BESA za Evropski Razvoj" Forumi shqiptar - Nik Gjelošhaj "BESA për Zhvillim Evropian	27
6. ALBANSKA ALIJANSA - ALEANCA SHQIPTARE	18		
7. Preokret za sigurnu Crnu Goru - Srđan Perić	19		

Uvod

Vanredni parlamentarni izbori biće održani 11. juna 2023. godina. Na njima učestvuje 15 izbornih listi, sa ukupno 1113 kandidata/kinja¹ koji će takmičiti za 81 poslaničku funkciju.

Cilj ovog istraživanja je da se pruži presjek tih izbornih listi u dijelu rodne, starosne, regionalne i profesionalne strukture kandidata/kinja, kako bi građani i građanke, kao i zainteresovana javnost, imali dublji presjek izborne ponude u tom aspektu.

Podaci su obrađeni na način koji ne otkriva lične podatke o kandidatima/kinjama za poslanike/ce, a pruža sve relevantne informacije postavljene istraživačkim zadatkom.

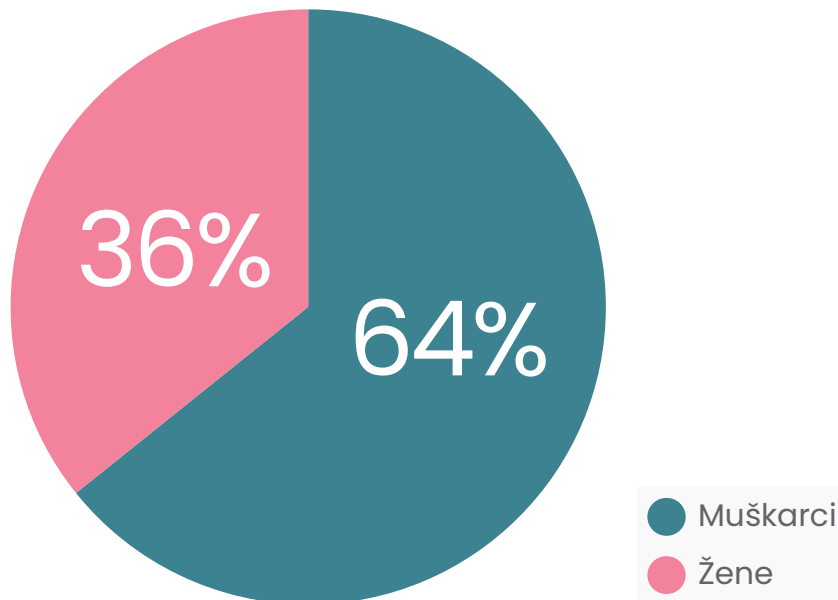
¹ Zbirna izborna lista za izbor poslanika u Skupštinu Crne Gore na izborima koji će se održati 11. juna 2023. godine - <https://dik.co.me/wp-content/uploads/2023/05/Zbirna-izborna-lista.pdf>

Opšta analiza izbornih lista

Rodna struktura

Kada je u pitanju rodna struktura, sve liste su ispunile zakonsku normu od najmanje 30% kandidata/kinja manje zastupljenog pola i pozicioniranje najmanje jednog kandidata/kinje manje zastupljenog pola među svaka četiri kandidata/kinje², uz napomenu da bez toga ne bi bile u konačnom ni potvrđene od strane Državne izborne komisije (DIK).

U ukupnom zbiru od 1113 kandidata/kinja, na listama je 715 (64%) muškaraca i 398 (36%) žena. Ovi podaci ukazuju na mali pomak u obezbjeđivanju veće rodne ravnoteže, iako ima još dosta prostora za unaprjeđenje u postizanju ravnopravnosti polova u partijskim strukturama, a posljedično i efektivne političke participacije žena. Samo jednu od 15 potvrđenih izbornih lista vodi žena. Radi se o građanskoj listi DA. MI MOŽEMO ZA GRAĐANSKU CRNU GORU, na kojoj je i procenat zastupljenosti žena značajno iznad prosjeka - 58%. Pored te liste, značajnije iznad prosjeka su i dvije liste partija nacionalnih manjina - Bošnjачke stranke (BS) i Hrvatske građanske inicijative (HGI) sa po 41% žena, kao i koalicija okupljena oko Demokratske partije socijalista (DPS) sa 40% žena, dok na većini ostalih procenat zastupljenosti žena ostaje u granicama zakonskog minimuma ili ispod ovog po kojem su gore navedene liste istaknute.

Grafik: rodna struktura

² Član 39a Zakona o izboru odbornika i poslanika („Službeni list RCG“, br. 4/98, 5/98, 17/98, 14/00, 18/00, 9/01, 41/02, 46/02, 45/04, 48/06, 56/06 i „Službeni list CG“, broj 46/11,14/14, 47/14,12/16,60/17,10/18 i 109/20)

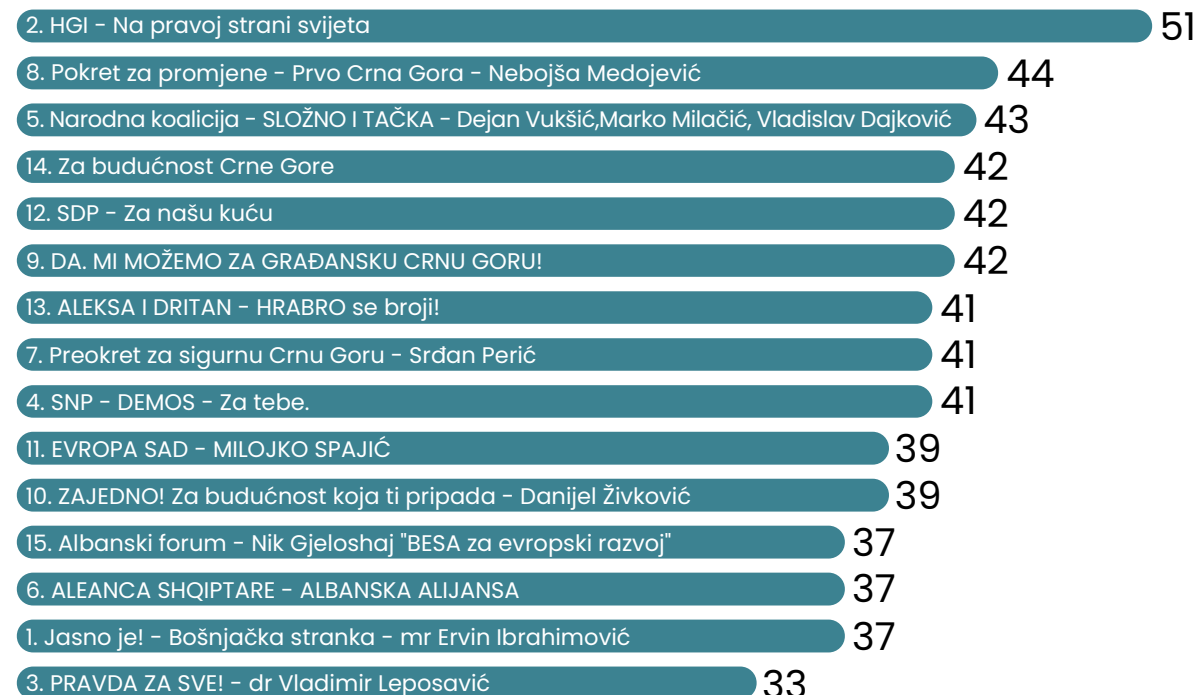
Starosna struktura kandidata/kinja

Starosna struktura kandidata je vrlo heterogena, pri čemu najmlađi kandidat ima 18, a najstariji 82 godine³. Kada se uzme svih 15 potvrđenih listi, odnosno svih 1113 kandidata/kinja, prosječna starost onih koji žele da u narednom sazivu Skupštine zastupaju građane i građanke je 41 godina.

Broj kandidata/kinja	< 20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	> 80
1113	4	221	388	228	157	88	25	2

Tabela: starosna struktura

Najmlađa lista je PRAVDA ZA SVE! – dr VLADIMIR LEPOSAVIĆ sa prosječnom starošću kandidata/kinja od 33 godine, dok je najstarija lista HGI na kojoj kandidati/kinje u prosjeku imaju 51 godinu.

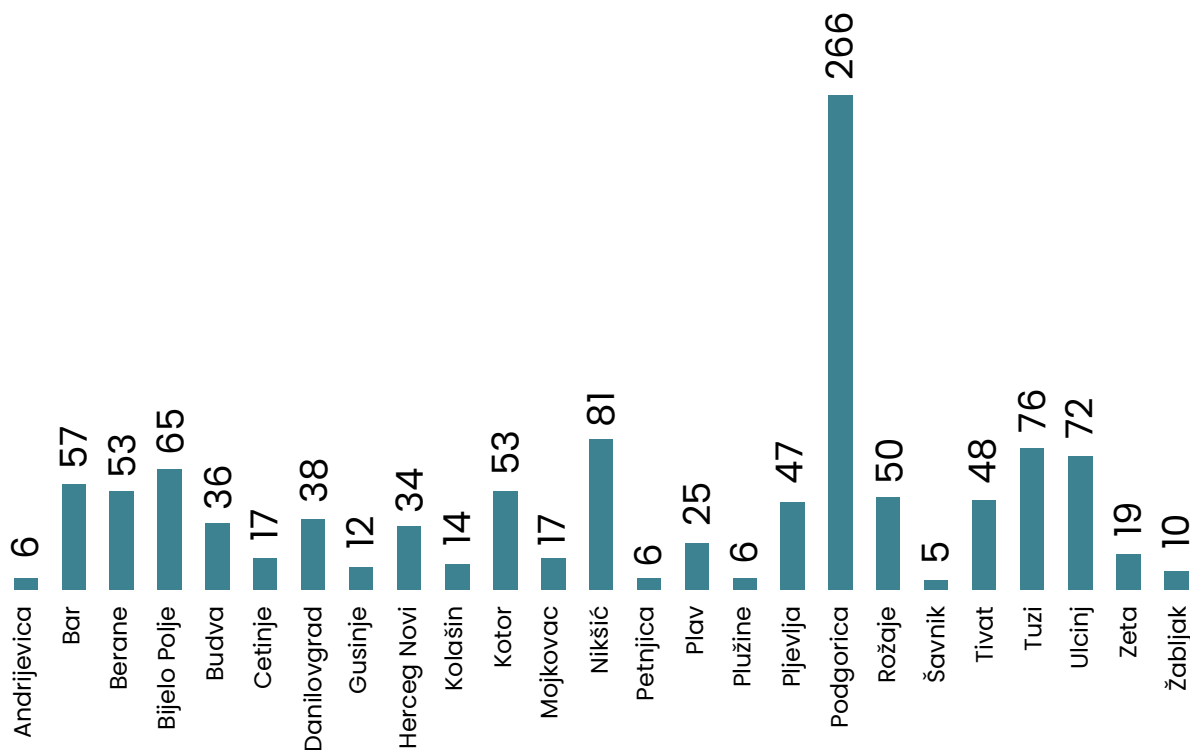
Grafik: starosna struktura

³ Istraživanje je sprovedeno među kandidatima uzimajući u obzir njihovu starosnu strukturu na dan izbora, 11. jun 2023. godine.

Regionalna struktura

Analizirajući mjesto prebivališta kandidata/kinja, uočava se značajan disparitet u raspodjeli kandidata/kinja po različitim opštinama.

Najveća je koncentracija kandidata/kinja iz Glavnog grada Podgorica kojih je 266, odnosno 23,9% od ukupnog broja. Slijedi Nikšić sa 81 kandidatom/kinjom (7,28%), Tuzi sa 76 kandidata/kinja (6,83%) i Ulcinj sa 72 kandidata/kinja (6,47%). S druge strane, opštine poput Šavnika, Andrijevice, Petnjice i Plužina imaju najmanji broj kandidata/kinja - svega 5 ili 6 (0,45% - 0,54%).

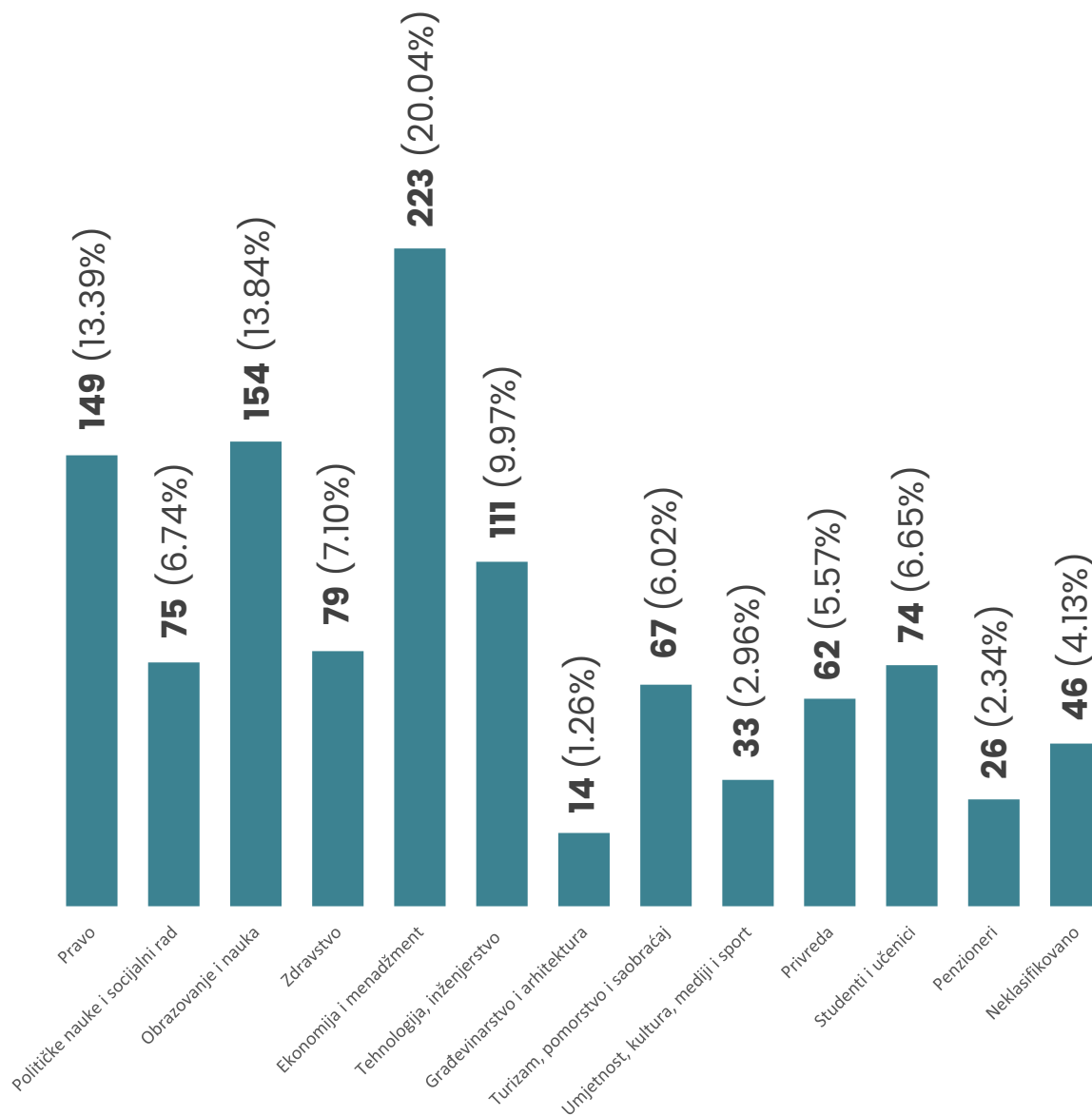
Grafik: regionalna struktura

Nijedna lista nije uključila građane i građanke koji dolaze iz svih 25 opština u Crnoj Gori. Najsveobuhvatnija u tom dijelu je lista koju vodi koalicija okupljena oko DPS-a čiji kandidati/kinje dolaze iz 24 opštine, zatim koalicija Demokrata i URE koje sa kandidatima/kinjama koji pokrivaju 23 opštine i koalicija Socijalističke narodne partije (SNP) i DEMOS-a koja ima kandidate/kinje iz 21 opštine. Na drugoj strani su tri manjinske liste - Albanska alternativa čiji kandidati/kinje dolaze iz tri opštine, lista HGI koja, po strukturi kandidata/kinja, pokriva pet opština i lista Albanski forum koja ima kandidati/kinje iz šest opština.

Profesionalna struktura

Kandidate/kinje karakteriše i raznolikost profesija, što bi moglo doprinijeti raznolikosti ideja i perspektiva koje donose u političku arenu. Za potrebe ovog istraživanja, zanimanja su grupisana kroz sljedeće sektore:

- 1. Pravo** (doktori pravnih nauka, advokati, specijalisti pravnih nauka, diplomirani pravnici, pravni tehničari);
- 2. Političke nauke i socijalni rad** (doktori političkih nauka, magistri političkih nauka, diplomirani politikolozi, diplomirani socijalni radnici);
- 3. Obrazovanje i nauka** (doktori nauka, profesori, nastavnici, istoričari, biolozi, matematičari, hemičari, arheolozi, filozofi, filolozi, forenzičari);
- 4. Zdravstvo** (ljekari, specijalisti i subspecijalisti, stomatolozi, veterinari, psiholozi, pedagozi, kozmetolozi, medicinski tehničari);
- 5. Ekonomija i menadžment** (magistri ekonomskih nauka, diplomirani ekonomisti, revizori, bankari, računovođe, menadžeri ljudskih resursa, specijalisti marketinga, poslovni menadžment, tehničari ekonomije);
- 6. Tehnologija i inženjerstvo** (inženjeri mašinstva, metalurgije, rudarstva, agronomije, poljoprivrede, šumarstva, zaštite životne sredine, sanitarni inženjeri, elektro-inženjeri, informatičari, programeri, elektroničari, elektrotehničari, tehničari);
- 7. Građevinarstvo i arhitektura** (inženjeri arhitekture, građevinski inženjeri, geodete, građevinski tehničari);
- 8. Turizam, pomorstvo i saobraćaj** (diplomirani turizmolozi, turistički predstavnici, turistički radnici, ugostitelji, hotelijeri, menadžeri u pomorstvu, pomorci, kapetani, piloti);
- 9. Umjetnost, kultura, mediji i sport** (vizuelni umjetnici, likovni umjetnici, kulturolozi, konzervatori, reditelji, video montažeri, grafički dizajneri, novinari, sportisti);
- 10. Privreda** (preduzetnici, privrednici, trgovci, radnici u privredi, komercijalisti, poljoprivrednici, zanatlije, biznismeni)
- 11. Studenti i učenici**
- 12. Penzioneri**
- 13. Neklasifikovano** (agenti osiguranja, domaćice, korespodenti, inokorespodenti, vozači, diplomirani kriminalisti, oficiri, carinski tehničari, namještenici, javna administracija, eksperti američke diplomatije, poslovni sekretari, menadžeri bezbjednosti)

Grafik: profesionalna struktura

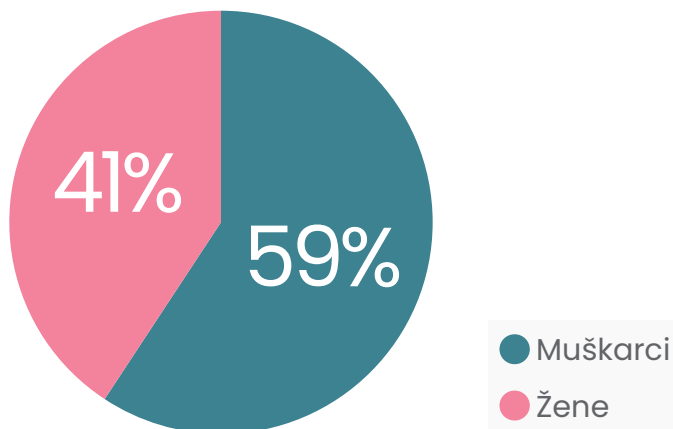
Najviše kandidata/kinja je iz oblasti ekonomije i menadžmenta (223), a slijedi obrazovanje i nauka (154) i pravo (149).

Radi jednostavnije klasifikacije zanimanja, preporučuje se uključivanje smjernica u Uputstvo o sadržini i obliku obrazaca za predlaganje kandidata za izbor odbornika i poslanika. Pored toga, Obrazac PG-2 (Izjava o prihvatanju kandidature) mogao bi biti unaprijeden dodavanjem polja za prikupljanje podataka o nivou kvalifikacije obrazovanja kandidata/kinja čime bi se dobile detaljnije informacije o njihovom obrazovanju i stručnosti.

Detaljan presjek po izbornim listama

1. Jasno je! - Bošnjačka stranka - mr Ervin Ibrahimović

Bošnjačka stranka među 81 kandidatom/kinjom ima 48 muškaraca (59%) i 33 žene (41%).

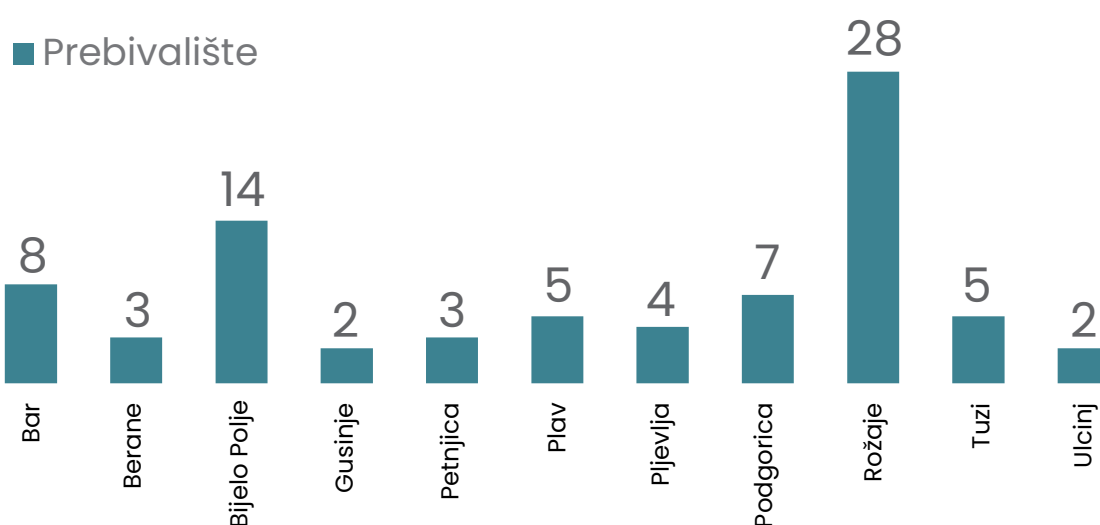
Grafik: rodna struktura

Kad je riječ o starosnoj strukturi, prosjek je 37 godina.

Broj kandidata/kinja	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70
81	14	39	22	5	1

Tabela: odnos starosne strukture

Ubjedljivo najveći broj kandidata/kinja je iz opštine Rožaje.

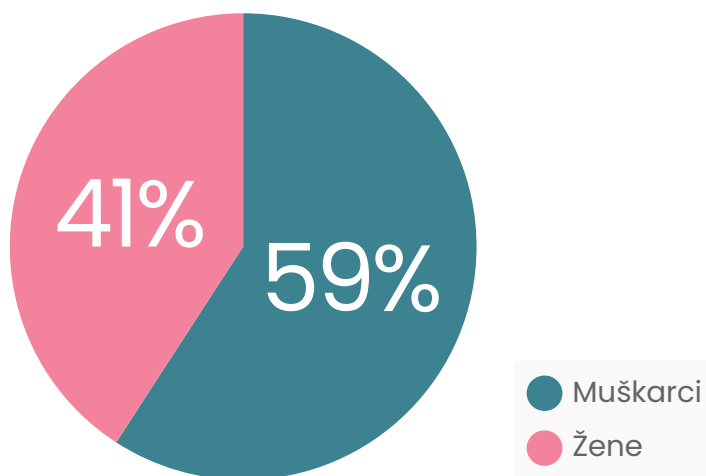

Grafik: regionalna struktura

Skoro 30% kandidata/kinja ove liste dolazi iz sfere ekonomije i menadžmenta.

2. HGI – Na pravoj strani svijeta

HGI ima 71 kandidata/kinje, a među njima su 42 muškarca (59%) i 29 žena (41%).

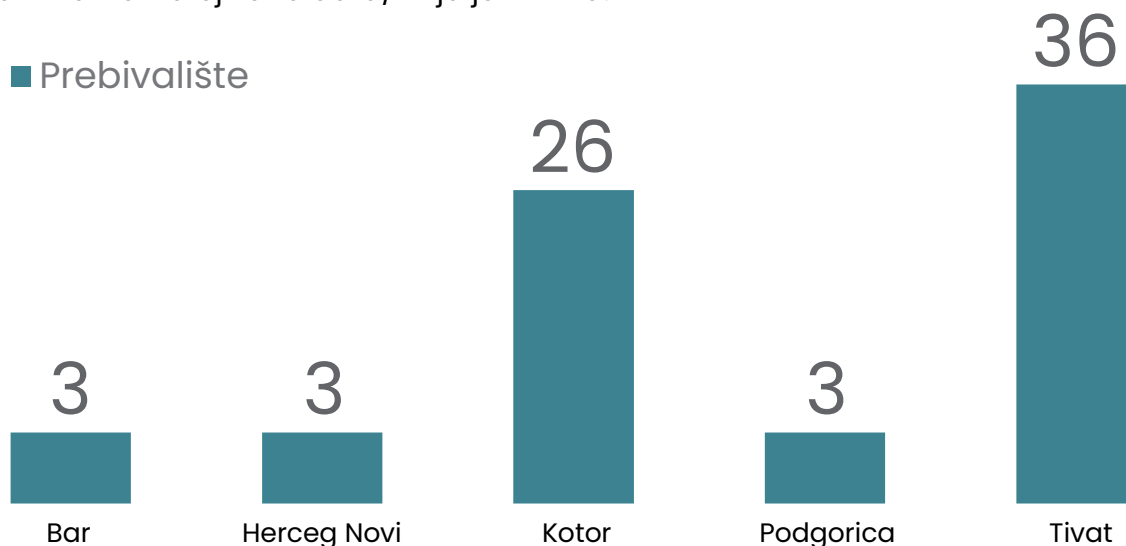
Grafik: rodna struktura

U prosjeku, kandidati/kinje na ovoj listi imaju 51 godinu.

Broj kandidata/kinja	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	> 80
71	12	10	10	12	14	11	2

Tabela: odnos starosne strukture

Dominantan broj kandidata/kinja je iz Tivta.

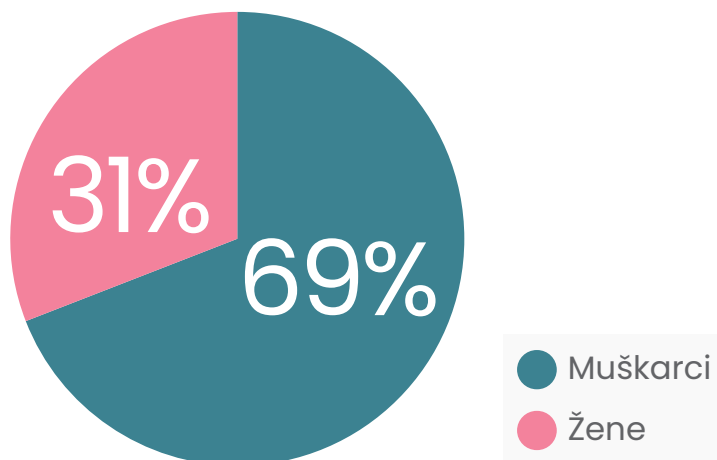

Grafik: regionalna struktura

U profesionalnoj strukturi, preko četvrtine kandidata/kinja ove liste je iz oblasti turizma, pomorstva i saobraćaja.

3. PRAVDA ZA SVE! – dr VLADIMIR LEPOSAVIĆ

Ova lista ima 55 kandidata/kinja, od čega 38 muškaraca (69%) i 17 žena (31%).

Grafik: rodna struktura

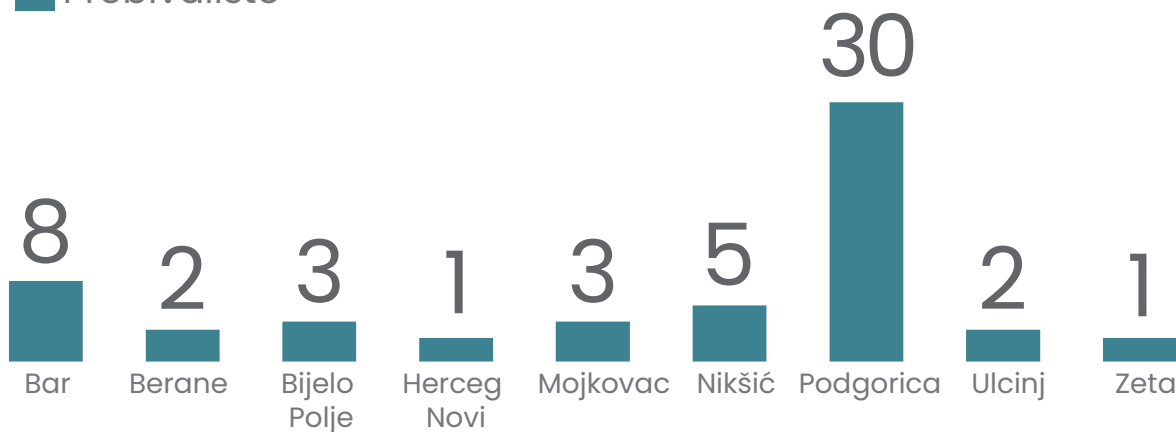
Prosjek godina kandidata/kinja na ovoj listi je 33.

Broj kandidata/kinja	< 20	20–30	30–40	40–50	50–60	60–70
55	1	25	18	7	2	2

Tabela: odnos starosne strukture

Najviše kandidata/kinja ove liste je iz Podgorice.

Prebivalište

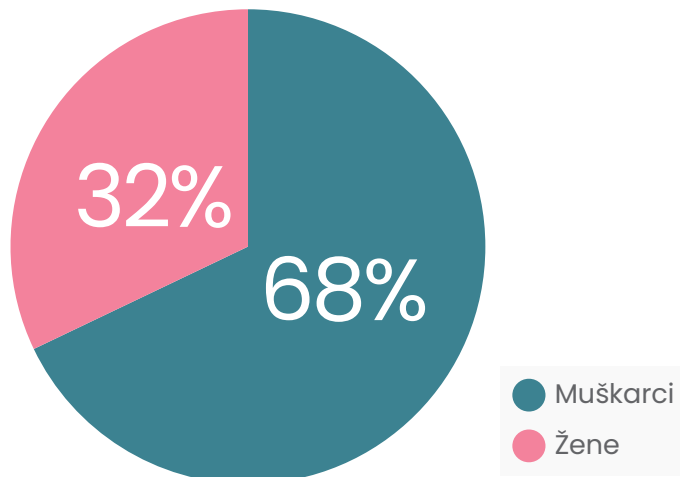

Grafik: regionalna struktura

Sa po četvrtinu na ovoj listi su zastupljeni kandidati/kinje iz oblasti prava i studenti/kinje.

4. SNP – DEMOS – ZA TEBE.

Koalicija SNP-DEMOS ima ukupno 81 kandidata/kinja, i to 55 muškaraca (68%) i 26 žena (32%).

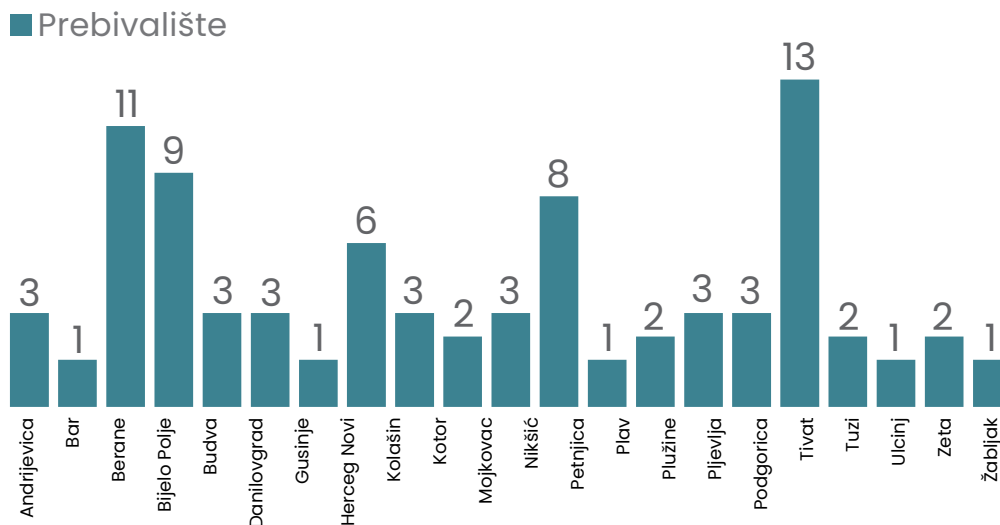
Grafik: rodna struktura

Starosni prosjek kandidata/kinja na ovoj listi je 41 godina.

Broj kandidata/kinja	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70
81	8	35	23	10	5

Tabela: odnos starosne strukture

U dijelu geografske distribucije kandidata/kinja, lista je razučena, sa nešto većim brojem onih iz Podgorice.

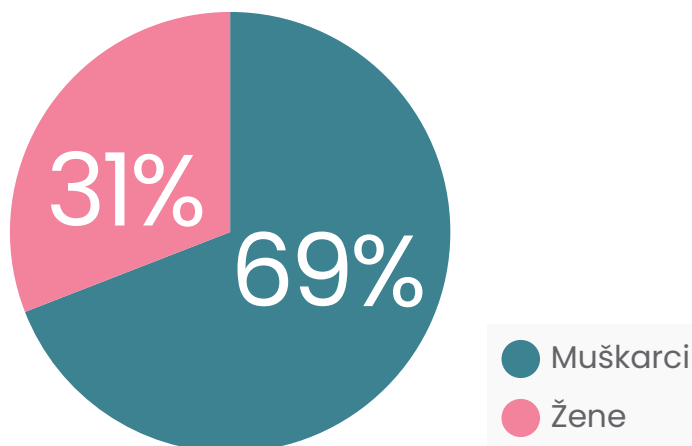

Grafik: regionalna struktura

Najviše kandidata/kinja, preko petine, na ovoj listi dolazi iz sfere ekonomije i menadžmenta.

5. "NARODNA KOALICIJA - SLOŽNO I TAČKA" - (Dejan Vukšić - Demohrišćanski pokret; Marko Milačić - Prava Crna Gora; Vladislav Dajković - Slobodna Crna Gora; Dragica Perović - Demokratska srpska stranka; dr Novica Stanić - Pokret za Pljevlja)

Ova koalicija ima ukupno 81 kandidata/kinja, od čega 56 muškaraca (69%) i 25 žena (31%).

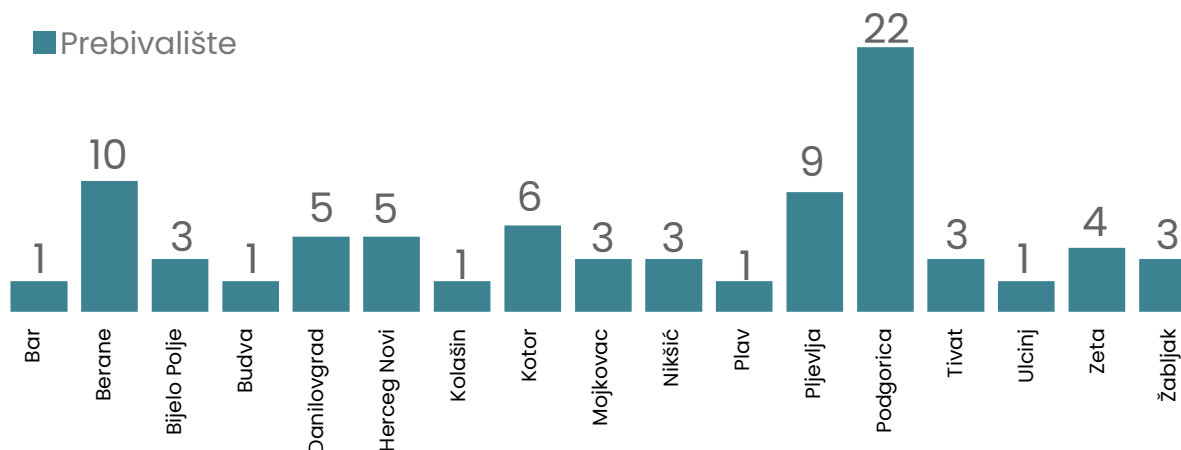
Grafik: rodna struktura

Prosječna starost kandidata/kinja je 43 godine.

Broj kandidata/kinja	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80
81	14	27	15	12	8	5

Tabela: odnos starosne strukture

Najviše kandidata/kinja na ovoj listi je iz Podgorice.

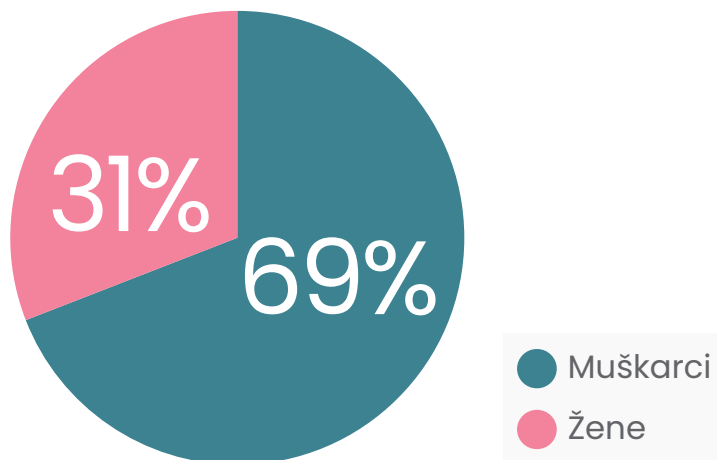

Grafik: regionalna struktura

Na listi ove koalicije prednjače kandidati/kinje iz sfere ekonomije i menadžmenta, kojih je blizu 25%.

6. ALBANSKA ALIJANSA – ALEANCA SHQIPTARE

Albanska alijansa ima 67 kandidata/kinja, među kojima 46 muškaraca (69%) i 21 ženu (31%).

Grafik: rodna struktura

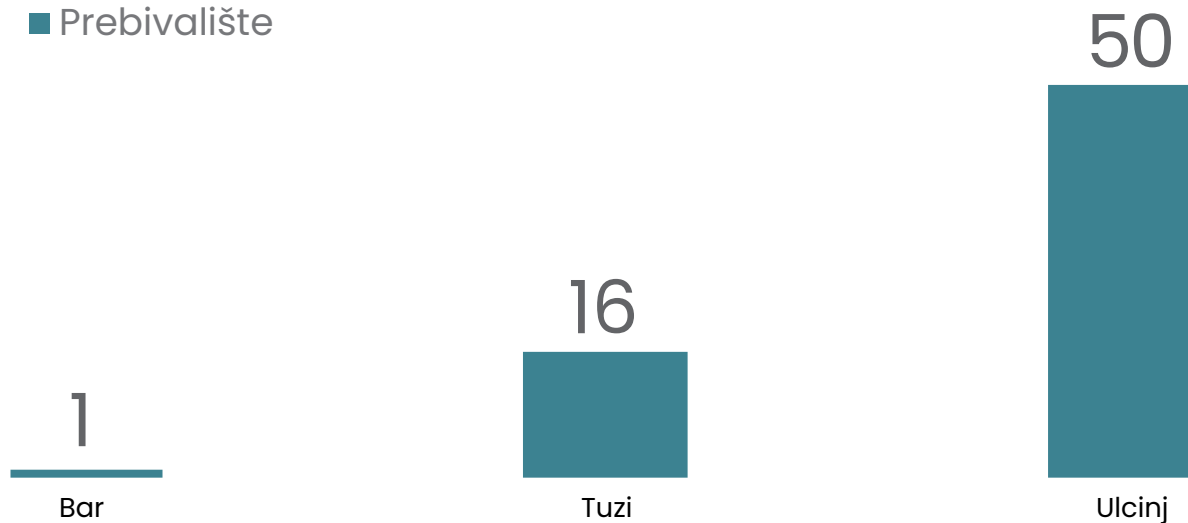
Prosječna godina starosti na ovoj listi je 37 godina.

Broj kandidata/kinja	20–30	30–40	40–50	50–60	60–70
67	18	29	14	3	3

Tabela: odnos starosne strukture

Najviše kandidata/kinja je iz Ulcinja.

■ Prebivalište

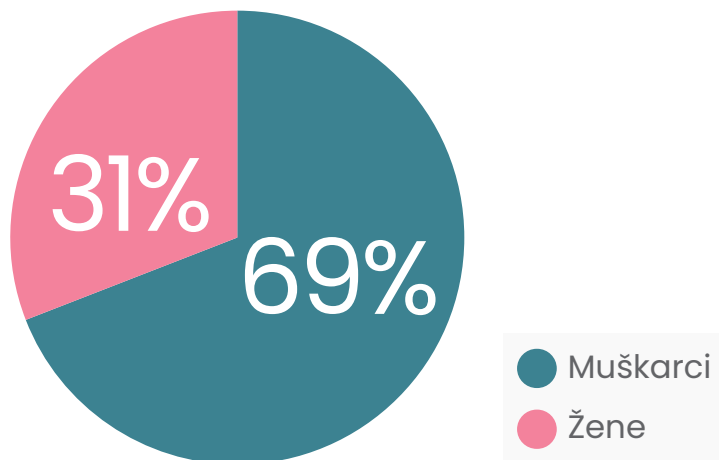

Grafik: regionalna struktura

Među kandidatima/kinja na ovoj listi prednjače ekonomisti/kinje i menadžeri/ke, kojih je preko 25%.

7. Preokret za sigurnu Crnu Goru – Srđan Perić

Lista Preokreta ima 54 kandidata/kinja, od kojih je 37 muškaraca (69%) i 17 žena (31%).

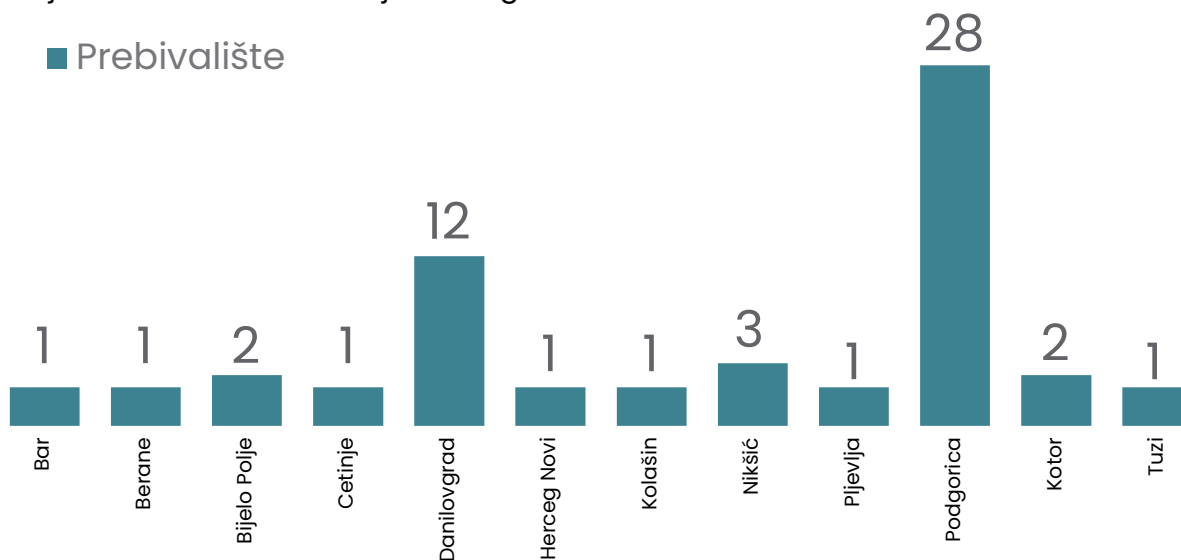
Grafik: rodna struktura

Prosjek godina kandidata/kinja na ovoj listi je 41 godina.

Broj kandidata/kinja	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80
54	12	16	9	10	6	1

Tabela: odnos starosne strukture

Najviše kandidata na listi je iz Podgorice.

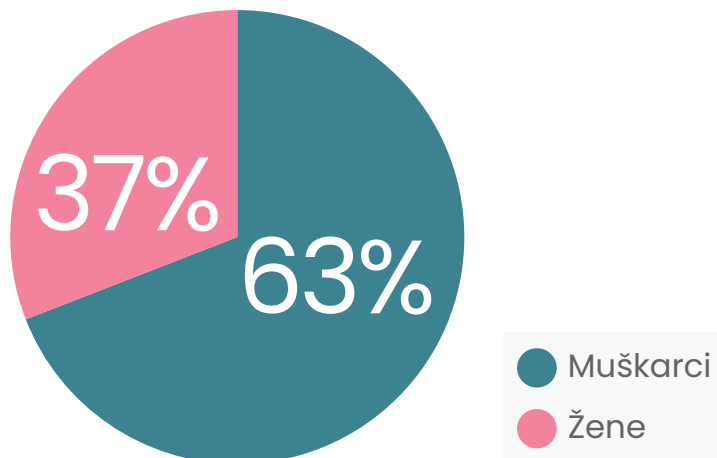

Grafik: regionalna struktura

Najveći broj kandidata/kinja Preokreta dolazi iz oblasti tehnologije i inženjerstva, kojih je blizu četvrtine.

8. Pokret za promjene – PRVO CRNA GORA – Nebojša Medojević – Reforme za spas zemlje

Pokret za promjene ima 81 kandidata/kinja, među kojima 51 muškarca (63%) i 30 žena (37%).

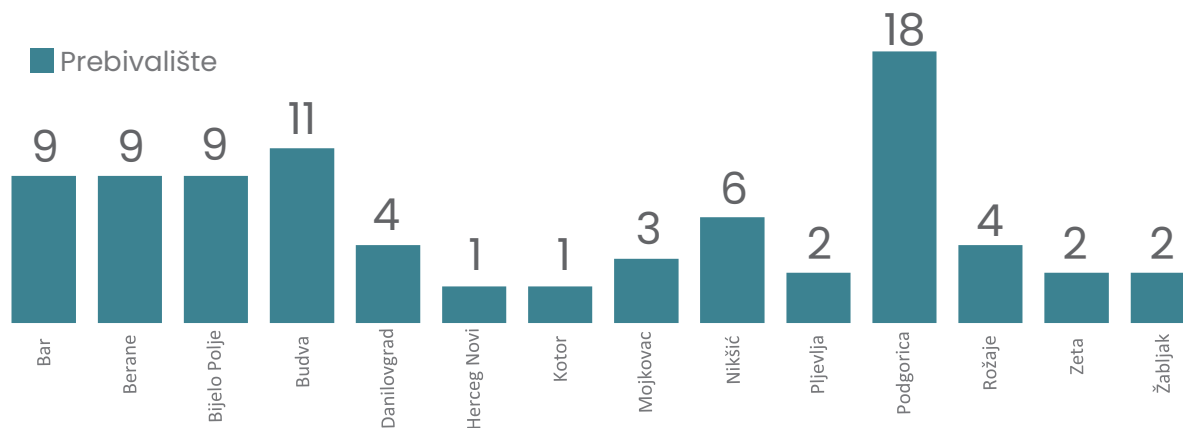
Grafik: rodna struktura

Prosjek godina kandidata/kinja je 44 godine.

Broj kandidata/kinja	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80
81	16	21	13	18	11	2

Tabela: odnos starosne strukture

Najviše kandidata/kinja lista ima iz Podgorice.

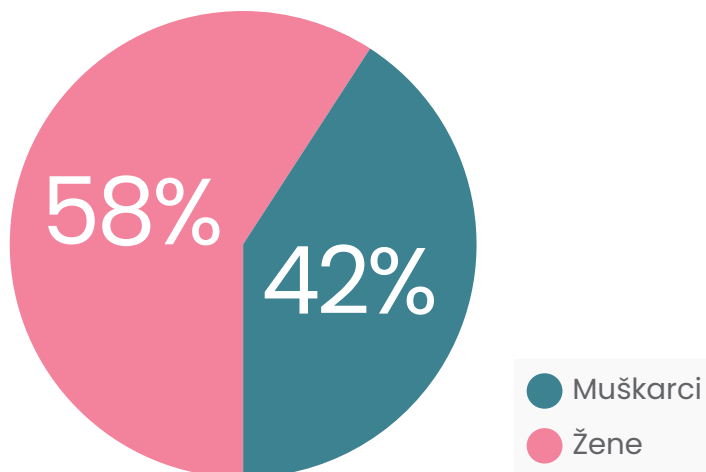

Grafik: regionalna struktura

Među kandidatima/kinjama ove liste najviše je onih iz sfere ekonomije i menadžementa, tj. nešto malo manje od petine.

9. DA. MI MOŽEMO ZA GRAĐANSKU CRNU GORU!

Ova lista ima 77 kandidata/kinja, među kojima 32 muškarca (42%) i 45 žena (58%), što je čini jedinom listom na kojoj žene imaju većinu.

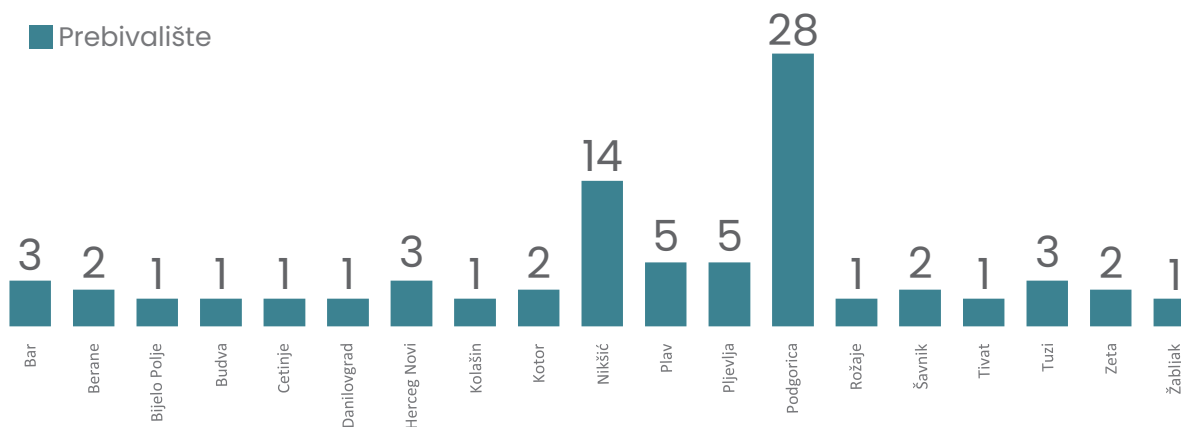
Grafik: rodna struktura

Prosjek starosne strukture je 42 godine.

Broj kandidata/kinja	< 20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80
77	2	13	17	19	16	9	1

Tabela: odnos starosne strukture

Najveći broj kandidata/kinja je iz Podgorice.

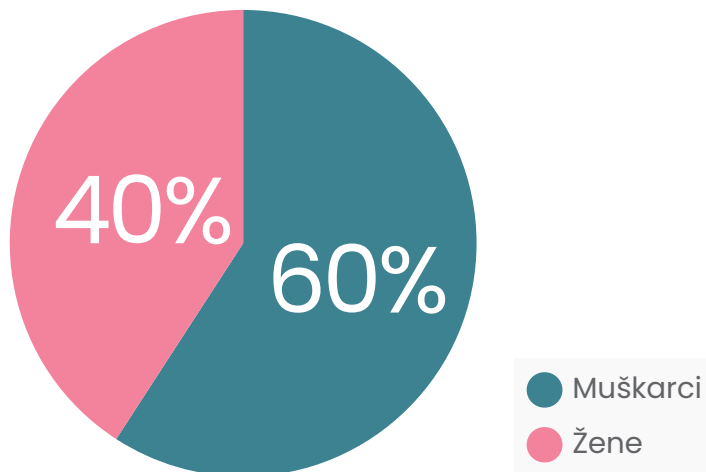

Grafik: regionalna struktura

Kandidati/kinje ove liste uglavnom dolaze iz sfere privrede, odnosno blizu je petine takvih.

10. ZAJEDNO! Za budućnost koja ti pripada - Danijel Živković (DPS, SD, DUA, LP)

Lista ima 81 kandidata/kinja, od čega 49 muškaraca (60%) i 32 žene (40%).

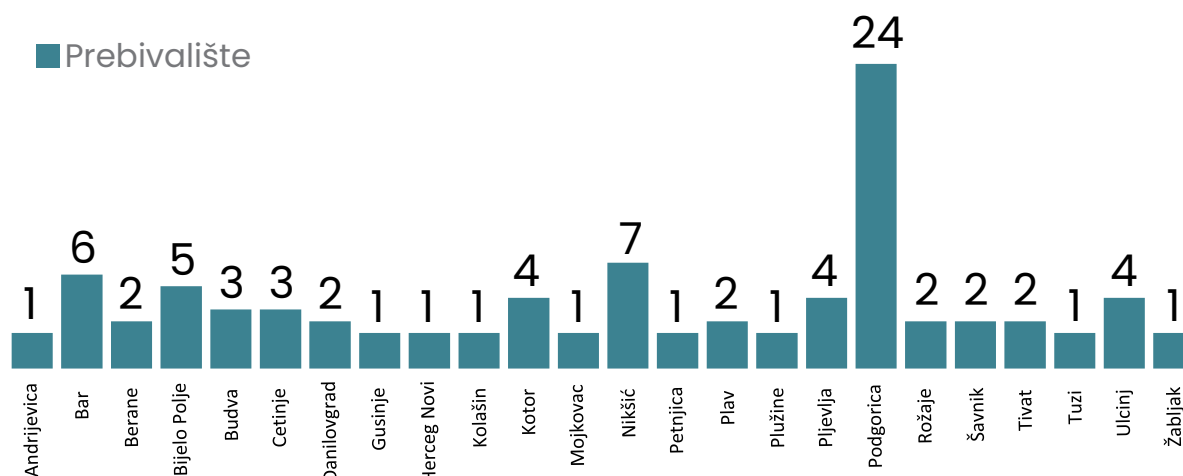
Grafik: rodna struktura

U dijelu starosne strukture, prosjek je 39 godina.

Broj kandidata/kinja	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70
81	16	29	25	10	1

Tabela: odnos starosne strukture

Iako lista najšire pokriva crnogorske opštine, većina kandidata/kinja je iz Podgorice.

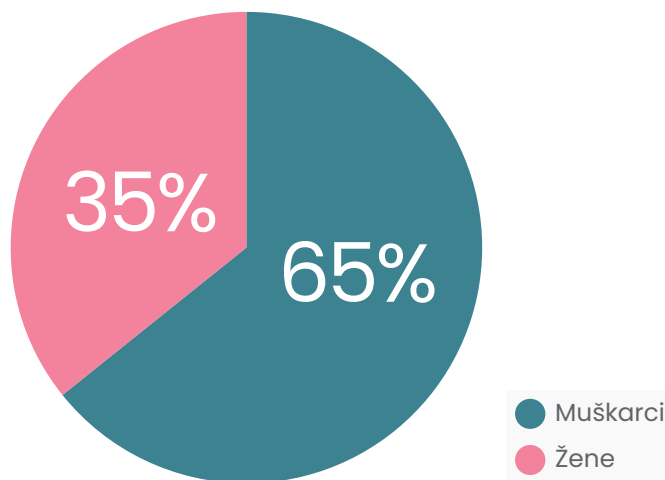

Grafik: regionalna struktura

U profesionalnoj strukturi, preko petine kandidata/kinja ove liste dolazi iz sfere ekonomije i menadžmenta.

11. EVROPA SAD – MILOJKO SPAJIĆ

Lista Evropa sad ima 81 kandidata/kinja, među kojima su 53 muškarca (65%) i 28 žena (35%).

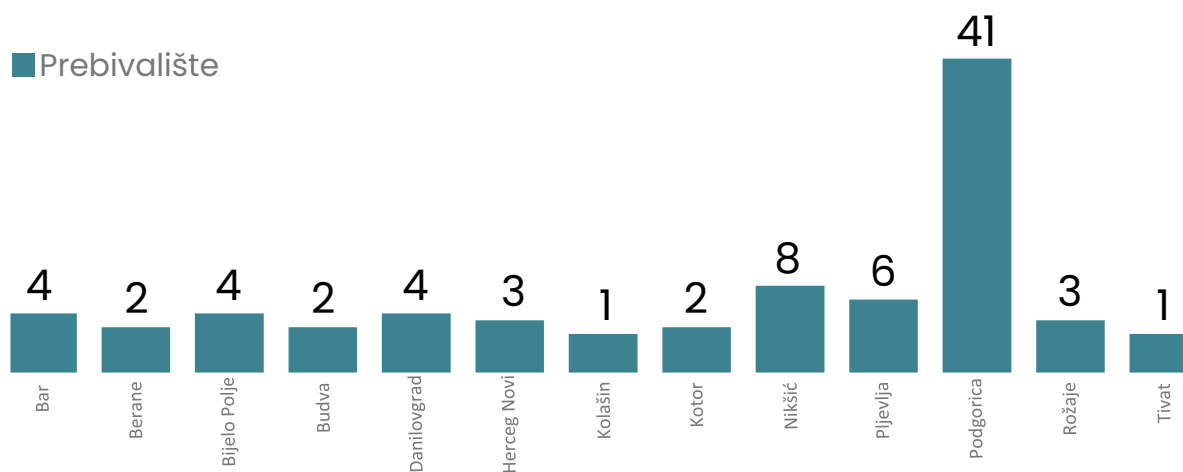
Grafik: rodna struktura

U prosjeku, kandidata/kinje imaju 39 godina.

Broj kandidata/kinja	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80
81	12	39	18	7	4	1

Tabela: odnos starosne strukture

Ubjedljivo najveći broj kandidata/kinja ove liste je iz Podgorice.

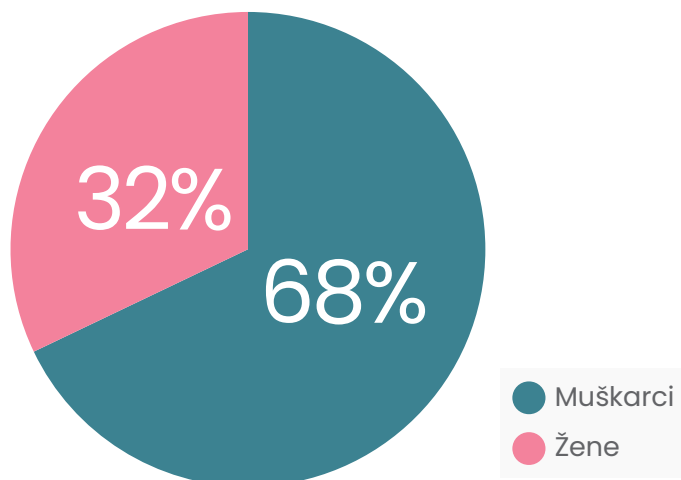

Grafik: regionalna struktura

Na listi Pokreta Evropa sad je kandidata/kinja iz sfere obrazovanja i nauke, nešto malo manje od petine.

12. SDP – ZA NAŠU KUĆU

Izborna lista SDP-a ima 81 kandidata/kinja, od čega 55 muškaraca (68%) i 26 žena (32%).

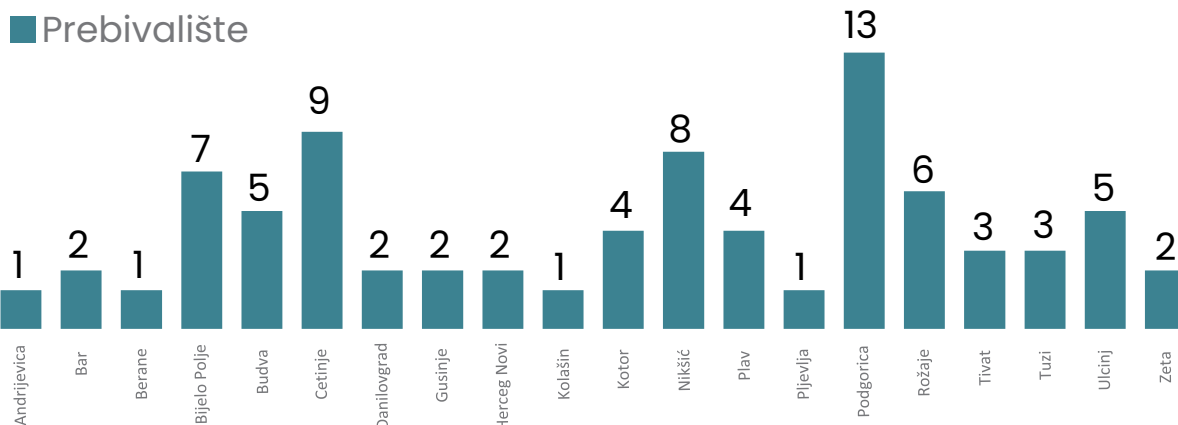
Grafik: rodna struktura

Prosječna starost kandidata/kinja je 42 godine.

Broj kandidata/kinja	< 20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80
81	1	18	21	15	15	10	1

Tabela: odnos starosne strukture

Iako ima kandidata/kinja iz velikog broja opština, najviše ih je iz Podgorice.

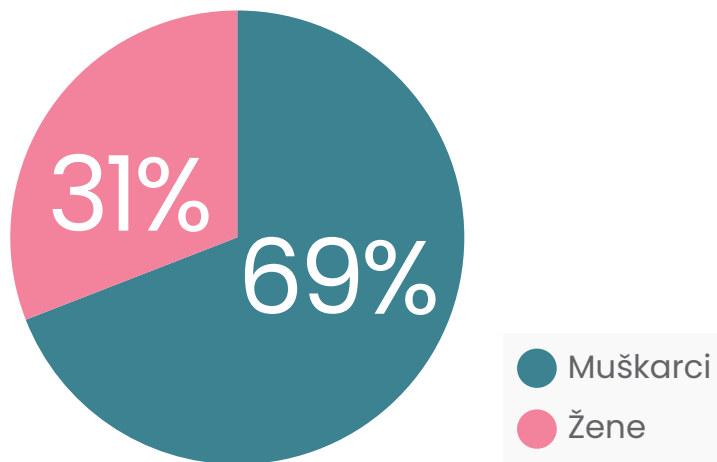

Grafik: regionalna struktura

U profesionalnoj strukturi najzastupljeniji su kandidati/kinje iz sfere ekonomije i menadžmenta, kojih je oko 17%.

13. ALEKSA I DRITAN – HRABRO se broji!

Lista ima 81 kandidata/kinja, od kojih je 56 muškaraca (69%) i 25 žena (31%).

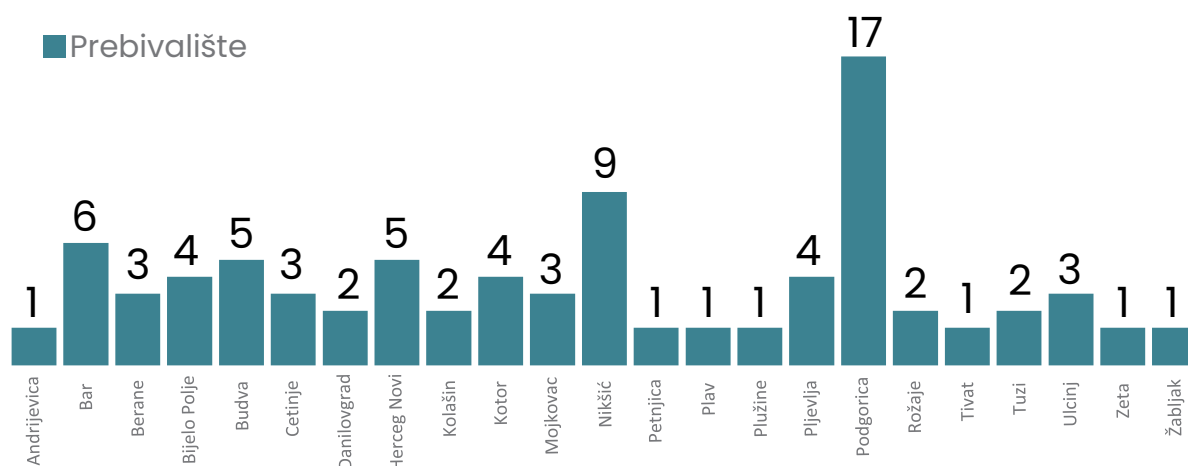
Grafik: rodna struktura

U prosjeku, kandidati/kinje imaju 41 godinu.

Broj kandidata/kinja	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80
81	10	38	13	14	4	2

Tabela: odnos starosne strukture

Ova lista ima kandidate/kinje iz gotovo svih opština, ali je najveći broj iz Podgorice.

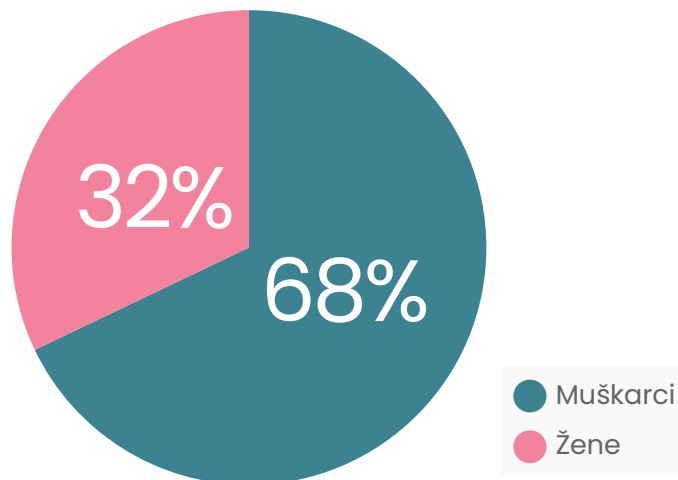

Grafik: regionalna struktura

Najveći broj kandidata/kinja ove liste dolazi iz sfere ekonomije i menadžmenta, kojih je preko četvrtine.

14. ZA BUDUĆNOST CRNE GORE (NOVA SRPSKA DEMOKRATIJA, DEMOKRATSKA NARODNA PARTIJA CRNE GORE, RADNIČKA PARTIJA)

Lista ima 81 kandidata/kinja, od čega 55 muškaraca (68%) i 26 žena (32%).

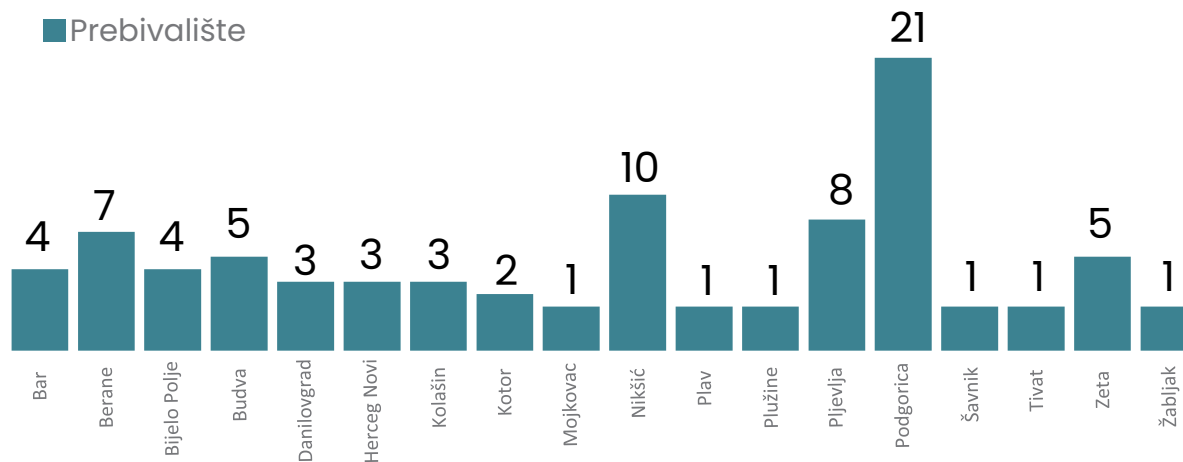
Grafik: rodna struktura

Prosječna starost kandidata/kinja je 42 godine.

Broj kandidata/kinja	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70
81	13	27	16	19	6

Tabela: odnos starosne strukture

Uz učešće kandidata/kinja iz različitih opština, najveći broj je ipak iz Podgorice.

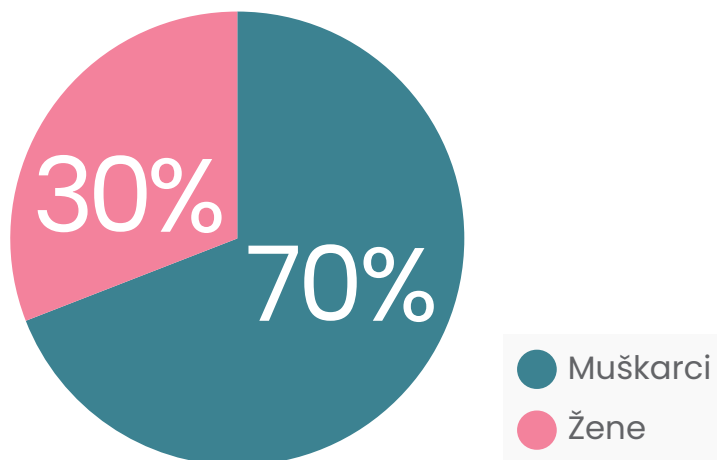

Grafik: regionalna struktura

Na listi ove koalicije prednjače kandidati/kinje iz sfere obrazovanja i nauke, kojih je preko petine.

15. Albanski forum – Nik Gjelošhaj “BESA za Evropski Razvoj” Forumi shqiptar – Nik Gjelošhaj “BESA për Zhvillim Evropian

Ova lista ima 60 kandidata/kinja od čega je 42 muškarca (70%) i 18 žena (30%).

Grafik: rodna struktura

Kandidati/kinje su prosječne starosti 37 godina.

Broj kandidata/kinja	20–30	30–40	40–50	50–60	60–70	70–80
60	20	22	9	4	4	1

Tabela: odnos starosne strukture

Lista ima kandidate/kinje iz tri opštine, a dominantno dolaze iz Tuzi.

Grafik: regionalna struktura

Lista ima najviše kandidata/kinja iz sfere obrazovanja i nauke, kojih je tačno četvrtina.

